

# Ilay den Boer zoekt het lekker zelf uit

Sinds 2008 al is de Nederlands-Israëlische theatermaker Ilay den Boer (1986) bezig aan *Het beloofde feest*, een zesdelige serie theatervoorstellingen over zijn Joodse identiteit. In elke aflevering stelt hij een familielid centraal. In deel 4 is dat zijn Israëlische opa – zijn ‘held’.

EDITH ANDRIESSE EN ARIËLA LEGMAN

**H**eb jij een held?” vraagt Ilay den Boer aan de toeschouwers. En daarmee is de toon van de voorstelling gezet: er wordt niet alleen toegeschouwd, er wordt ook meegedaan en -gedacht. Zijn opa, de kinderpsycholoog Kalman Benyamini, is als kind met zijn ouders vanuit nazi-Duitsland naar Palestina gevlucht, maar kon daar niet direct aarden. Eerst was hij een ‘vuile Jood’ in Duitsland, nu was hij een ‘mof’ in Palestina. „Wie van jullie is er weleens uitgescholden?” vraagt Den Boer.

Nog meer dan in de eerdere afleveringen is de interactie met het publiek van belang. Letterlijk spelenderwijs komt het tot communicatie. Dat begint met een bekend spelletje en een lesje Ivriet, maar tegen het eind lezen kinderen als vanzelfsprekend het dankwoord voor dat Den Boers opa uitsprak bij het in ontvangst nemen van het ereburgerschap van de stad Jeruzalem. Ten slotte komen ook de grote dilemma's aan de orde die als een rode draad door de serie lopen: hoe verhoud je je tot je (Joodse) identiteit, waar voel je je thuis, waar ben je thuis? Ook de volwassenen in de zaal worden hierbij aangesproken, wat de productie tot een echte familievoorstelling maakt waar nog lang over nagepraat kan worden.

## Speurtocht

Den Boer wordt in dit deel, met de aanstekelijke titel *Zoek het lekker zelf uit*, terzijde gestaan door muzikant en jeugdvriend Florian

de Backere, die hem theateraal tegenspel biedt en voor een verrassend muzikaal decor zorgt. Bijzonder is dat De Backere Den Boers grootvader ook gekend heeft. Hij heeft zijn eerste klarinet zelfs van hem gekregen. En de jongens hebben goede herinneringen aan de speurtochten die opa Kalman voor hen uitzette. In de voorstelling wordt het publiek ook bij zo'n speurtocht betrokken, op zoek naar de laatste wens van de inmiddels overleden ‘held’.

Den Boer gaat in deze productie weer een stapje verder in zijn eigen zoektocht naar zijn roots en de verhouding tot zijn geboorteland. In deel 1, *Eet Smakelijk*, waarin zijn moeder de centrale rol speelde, herbeleefde hij tijdens een maaltijd met het publiek zijn eigen bar mitswa. In deel 2, *Janken en Schieten*, stapte hij met het publiek in de bus waarin zijn oma tijdens WOII uit Litouwen vluchtte. In deel 3, *Dit is mijn vader*, onderzocht hij met zijn vader hoe er in Nederland met discriminatie wordt omgegaan. En in *Zoek het lekker zelf uit* is het dus de door Den Boer zeer bewonderde opa, die niet alleen spannende speurtochten kon organiseren, maar ook liedjes schreef en ingenieuze meubels uitvond.

## Oorlog

Nadat Benyamini als kind aan de oorlog was ontsnapt, maakte hij als dienstplichtige in Israël deze van heel dichtbij mee, en zag hij daar een generatie met nieuwe oorlogstrauma's opgroeien. Hij vertrok naar Amerika om te studeren en keerde terug als kinderpsycholoog, gestaafd in zijn geloof in het zionisme en vastbesloten ‘de oorlog uit de kinderen halen’.

Die laatste gedachte is er een die zijn kleinzoon middels het theater ook weet uit te dragen. Op zijn directe vragen over pesten, krijgt Den Boer openhartige antwoorden uit de zaal, ontboezemingen die in de praktijk van een kinderpsycholoog niet zouden misstaan. Wat dat betreft valt de appel dus niet ver van de boom. Maar of hij, net als zijn opa, terug zal keren naar Israël, daar blijkt hij aan het eind van deel 4 nog niet uit te zijn. Gelukkig staan er nog twee delen op stapel waarin hij dat lekker zelf uit kan zoeken, en waarbij het publiek weer getuige van zijn zoektocht mag zijn. Deel 5, met zijn broertje in de hoofd-



FOTO: MOON SARIIS

Hoe verhoud je je tot je (Joodse) identiteit, waar voel je je thuis, waar ben je thuis?

rol komt uit in de zomer van 2012, en deel 6, waarin Den Boer zichzelf centraal zal stellen, wordt verwacht in het voorjaar van 2013. ■

*Zoek het lekker zelf uit!* (10+) speelt dit weekend in Amsterdam en Den Haag, daarna in o.a. Amersfoort, Almere en nogmaals Amsterdam. Speellijst: [www.hetbeloofdefeest.nl](http://www.hetbeloofdefeest.nl)